

Transparante netzerodoelstellingen vragen om lef

In het kort Grote beursgenoteerde ondernemingen (OOB's) moeten transparant zijn over netzerodoelstellingen. De lange termijn daarvan is omgeven met uitdagingen en onzekerheden. Ze zijn in hun jaarverslagen op de goede weg bij het onderbouwen van hun netzerodoelstellingen tot 2030. De weg naar 2050 blijft echter nog vaag. Er is lef nodig om dit goed te doen; om transparant te zijn, ook over zaken die onzeker zijn. De AFM ondersteunt met aanbevelingen, good practices en een self-assessment.

1 OOB's zijn tot 2030 vrij **transparant** over netzerodoelstellingen.

2030

3 Om transparanter te zijn biedt de AFM ondernemingen **aanbevelingen, good practices** en een **self-assessment** aan.

2050

2050

2 Na 2030 is de route naar net zero omgeven met veel **uitdagingen en onzekerheden** zoals technologische en financiële uitdagingen en **risico's door klimaatverandering**. Ondernemingen zijn nog vaag over hoe ze net zero in 2050 gaan bereiken. **Vanaf 2024** verplicht de **CSRD** om hierover **transparant** te zijn.

Inhoud

Samenvatting	3
1. Inleiding	6
2. Hoe transparant lichten ondernemingen het pad naar net zero toe?	9
3. Inzicht in het dataproces draagt bij aan transparantie	18
4. Onderzoeksmethodiek	21
5. Kernbegrippen	22
Bijlage: Self-assessment	24

Samenvatting

Goede verslaggeving over netzerodoelstellingen is belangrijk in de duurzaamheidstransitie

De AFM heeft onderzocht hoe transparant ondernemingen zijn in hun verslaggeving over netzerodoelstellingen. Deze doelstellingen zijn namelijk een belangrijk onderdeel van de transitie naar een duurzame samenleving. Stakeholders, zoals investeerders, overheden en NGO's, vragen steeds nadrukkelijker aan ondernemingen om transparant te zijn over hun impact op het milieu, sociale aspecten gerelateerd aan de onderneming, de governance en de financiële impact van deze factoren op de onderneming. De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) geeft hier invulling aan en schrijft voor dat bedrijven rapporteren over gedetailleerde duurzaamheidsinformatie gebaseerd op de European Sustainability Reporting Standards (ESRS).

Het eerste rapportagejaar van de CSRD

De grote beursgenoteerde ondernemingen met meer dan 500 medewerkers vallen vanaf dit jaar onder de nieuwe rapportageverplichtingen van de CSRD. Dit houdt in dat ondernemingen te maken hebben met een sterke uitbreiding van de hoeveelheid duurzaamheidsinformatie waarover zij verplicht dienen te rapporteren.

De CSRD is op 1 januari ingegaan en vervangt de Richtlijn niet-financiële rapportage (NFRD), in Nederland geïmplementeerd in het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie (BNFI). De reikwijdte van de CSRD wordt na dit jaar nog verder uitgebreid met onder andere grote niet-OOB's (2025) en middelgrote en kleine beursondernemingen (2026).

Onderzoek naar rapportage over netzerodoelstellingen

Netzerodoelstellingen zijn een belangrijk onderdeel van de transitie naar een duurzame samenleving. Voor dit onderzoek hebben wij 27 ondernemingen geanalyseerd die over netzerodoelstellingen rapporteerden in het bestuursverslag 2022: een derde van de populatie waarop de BNFI van toepassing is. Deze ondernemingen zijn genoteerd aan de AEX, AMX of ASCX of zijn in Europa genoteerde ondernemingen die Nederland als thuisland hebben. Daarnaast hebben we bij 5 van deze ondernemingen verdiepende interviews afgenomen.

Uitkomsten onderzoek met good practices en een self-assessment om mee aan de slag te gaan

Beursgenoteerde ondernemingen zijn in hun jaarverslagen op de goede weg bij het onderbouwen van hun netzerodoelstellingen tot 2030. De weg naar 2050 blijft nog vaag.

Bij ongeveer de helft van de onderzochte ondernemingen zien we dat zij helder en transparant toelichten wat onder reikwijdte valt van de emissiegegevens en -doelstellingen en hoe deze gegevens tot stand komen. Met name voor wat betreft scope 3 is er meer transparantie nodig.

Naast CO₂ zijn er andere broeikasgassen die bijdragen aan de opwarming van de aarde. Wanneer die andere broeikasgassen een noemenswaardige uitstoot realiseren, is het van belang ook deze broeikasgasemissies transparant toe te lichten. Hier zien we ruimte voor verbetering.

Om de haalbaarheid van de netzerodoelstellingen te kunnen inschatten is rapportage over de voortgang van belang. We zien ondernemingen die over hun historische emissieprestaties rapporteren. Het toelichten van de historische prestaties in relatie tot de voortgang en de haalbaarheid van de emissiedoelstellingen is een verbeterpunt.

Er zijn veel uitdagingen en onzekerheden om de netzerodoelstellingen te halen, zoals technologische en financiële uitdagingen en ook fysieke en transitierisico's door klimaatverandering. De AFM verwacht transparante toelichtingen over de onzekerheden en uitdagingen die de onderneming onderkent.

Naast emissiereducties gebruiken ondernemingen ook carbon capture en storage (CCS) offset-projecten en carbon credits om tot net zero te komen. Het is belangrijk om kritisch te zijn op het inzetten van vrijwillige carbon credits en carbon-offset-projecten. IOSCO en de AFM plaatsten eerder vraagtekens over de kwaliteit van vrijwillige carbon credits, zoals het risico dat compensatie via deze credits de noodzakelijke focus op eigen uitstootreductie in de weg staat en zorgen over de integriteit van de claims en het risico op greenwashing.^{1, 2}

Om netzerodoelstellingen te realiseren maken ondernemingen gebruik van pilots, samenwerkingsverbanden en andere initiatieven. Wat de impact hiervan is op emissiereducties blijft nog vaak onduidelijk. Ook al

zijn er veel onzekerheden over de verwachte impact, een transparante toelichting hierover helpt gebruikers in hun beeldvorming over de haalbaarheid van de netzerodoelstellingen.

In ons onderzoek zien we dat de meeste ondernemingen transparant zijn over welke entiteiten deel uitmaken van de duurzaamheidsrapportage, en waar afwijkingen bestaan tussen de duurzaamheids- en financiële rapportage. We vinden het belangrijk dat deze afwijkingen helder worden verwoord in het jaarverslag.

Het proces van verzamelen, verwerken en beheren van duurzaamheidsgegevens bevindt zich bij veel ondernemingen in een ontwikkelingsfase naar hogere volwassenheidsniveaus van datakwaliteit. De betrouwbaarheid van duurzaamheidsinformatie heeft veelal niet het niveau van financiële informatie, door onder meer beperkte beschikbaarheid van data en onzekerheden in data, met name voor scope 3. Het transparant toelichten over datakwaliteit is een belangrijk aandachtspunt.

Uit de verdiepende interviews blijkt dat ondernemingen relevante informatie hebben over netzerodoelstellingen die niet is opgenomen in het bestuursverslag. Dit onderscheid tussen beschikbare en gerapporteerde informatie wordt kleiner door de invoering van de CSRD. Ook bleek uit interviews dat er uitdagingen zijn rondom het verkrijgen van informatie uit de waardeketen. Engagement van onder andere toeleveranciers is belangrijk om transparantie over de uitstoot van broeikasgassen uit de keten te verhogen en ook in deze engagement is het tonen van lef van belang.

Transparantie over netzerodoelstellingen is belangrijk, omdat daarmee inzicht wordt gegeven over de weg en de haalbaarheid om deze doelstellingen te behalen. Transparantie verkleint de informatie-asymmetrie tussen de onderneming en stakeholders. Dit is ook van belang met het oog op greenwashing en greenwashing, zoals de assumptie dat nieuwe technieken de problemen straks wel zullen oplossen. De weg naar net zero is niet eenvoudig, maar wel van groot belang.

1 Zie de occasional paper van de AFM over carbon credits: [occasional-paper-handel-in-co2.pdf](#)

2 Zie het rapport van IOSCO over carbon credits: [CR06/2022 Voluntary Carbon Markets \(iosco.org\)](#)

Met de boodschappen in dit rapport stimuleren we beursgenoteerde ondernemingen om de duurzaamheidsverslaggeving met betrekking tot netzerodoelstellingen te verbeteren. Dit doen we met good practices, aanbevelingen en een self-assessment.

De AFM biedt ondernemingen een self-assessment aan. Dit is een hulpmiddel waarmee ondernemingen aan de hand van vragen kunnen nagaan hoe robuust en transparant de informatie over netzerodoelstellingen is, en acties kunnen formuleren voor verbeteringen. Het self-assessment is als bijlage van dit rapport opgenomen en ook afzonderlijk op de website van de AFM bij het nieuwsbericht over dit rapport te downloaden.

Transparant rapporteren vraagt om lef

We stimuleren ondernemingen om duurzaamheidsinformatie robuuster te maken en (nieuwe) regelgeving over duurzaamheid juist en tijdig toe te passen. Hiervoor is lef nodig; om transparant te zijn, ook over zaken die onzeker zijn. We zien in ons onderzoek goede voorbeelden om transparant te rapporteren over netzerodoelstellingen. De ruimte voor verbetering die uit ons onderzoek blijkt, leidt tot onderstaande aanbevelingen. Deze aanbevelingen dragen eraan bij dat ondernemingen klaar zijn voor de CSRD.

Concreet, goed onderbouwd en begrijpelijk

- Spreek heldere taal als het over doelstellingen gaat, ook voor de langere termijn.
- Licht toe of doelen wetenschappelijk onderbouwd zijn.
- Wees transparant over samenwerkingen, pilots en andere initiatieven en wat de verwachte impact is hiervan op de netzerodoelstellingen.

Volledigheid

- Geef een heldere, transparante toelichting over wat onder scope 1, 2 en 3 valt.
- Neem scope 3 mee in doelstellingen en licht toe wat de uitdagingen zijn bij deze scope.
- Benoem alle broeikasgassen die relevant zijn, wat hun bron is en hoe deze gassen te reduceren zijn.
- Wees transparant over welke entiteiten onderdeel zijn van de duurzaamheidsrapportage en waar er afwijkingen bestaan qua reikwijdte tussen de duurzaamheids- en financiële rapportage.

Voortgang, uitdagingen, onzekerheden en betrouwbaarheid

- Zorg voor duidelijkheid over de voortgang van de klimaatdoelen. Rapporteer duidelijk over historische emissieprestaties en over de effectiviteit van beleid en acties om de doelstellingen te behalen.
- Geef aan welke uitdagingen en onzekerheden er zijn en wat de mogelijke invloed daarvan is op de haalbaarheid van emissiedoelstellingen. Denk hierbij aan investeringen die nodig zijn om de doelen te halen en geef ook aan welke negatieve impact er mogelijk veroorzaakt wordt. Maak gebruik van scenario-analyses om de effecten van onzekere uitkomsten inzichtelijk te maken voor de gebruiker.
- Geef aan welke methodes worden ingezet om netzerodoelstellingen te bereiken. Denk aan emissiereducties, carbon capture, carbon storage, offset-projecten en carbon credits. Geef ook aan hoe betrouwbaar ze zijn en of ze worden ingezet voor al dan niet vermijdbare emissies.
- Geef de wijze van dataverzameling, -verwerking en -beheersing aan. Licht toe in hoeverre data zijn geschat en hoe (on)zeker ze zijn.

Het opvolgen van de aanbevelingen is van belang bij het realiseren van transparantie over het behalen van de netzerodoelstellingen tot 2050.

1. Inleiding

Netzerodoelstellingen van ondernemingen zijn een belangrijk onderdeel van de transitie naar een duurzame samenleving.

Europa wil in 2050 klimaatneutraal zijn. De uitstoot van broeikasgassen moet daarom fors omlaag worden gebracht. Dit is een van de belangrijke maatregelen om een duurzame samenleving te bevorderen. Onder meer de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), die voortkomt uit de Europese Green Deal, moet hieraan bijdragen. De CSRD schrijft voor dat ondernemingen meer moeten rapporteren over duurzaamheidsinformatie en daarbij de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) moeten hanteren. Ook moet de accountant eerst beperkte en later (mogelijk) redelijke zekerheid geven over het duurzaamheidsverslag. De CSRD en de ESRS'en zijn vanaf boekjaar 2024 van toepassing voor de grote OOB's en veel andere ondernemingen volgen de jaren daarna.

Transparantie over milieu- en sociale aspecten, de resultaten en de financiële impact daarvan zijn steeds belangrijker geworden en nu opgenomen in de CSRD. Hoe een onderneming zich opstelt ten opzichte van deze aspecten is relevante informatie voor gebruikers van jaarverslagen. Klimaatverandering, de vernietiging van ecosystemen en het schenden van mensenrechten zijn zaken waar een onderneming niet meer omheen kan, omdat zij direct (denk aan verlies van landbouwgrond), indirect (bijvoorbeeld door rechtszaken en/of beprijzing) of moreel de onderneming raken. Voor gebruikers is die informatie relevant. Bijvoorbeeld om te bepalen of de belegger wil (blijven) investeren in deze onderneming. En de overheid, NGO's en ook beleggers kunnen beoordelen of de onderneming voldoende bijdraagt aan een meer duurzame samenleving.

Transparante kapitaalmarkten zijn gebaat bij transparante verslaggeving en dat is wat de AFM met haar toezicht op verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen bevordert. Duurzaamheid heeft prioriteit in de AFM-strategie 2023-2026. Na onze bredere verkenning [Geen tijd te verliezen](#), die in maart 2023 uitkwam in opmaat naar de CSRD, focust dit onderzoek specifiek op transparantie over het pad naar netzerodoelstellingen in jaarverslagen.

1.1 Ons onderzoek

Onderzoek naar de transparantie over netzerodoelstellingen in jaarverslagen

De komst van de CSRD en bijbehorende ESRS'en, het belang dat beleggers en andere gebruikers hechten aan transparantie over netzerodoelstellingen en de oproep vanuit ESMA in haar 2022 European Common Enforcement Priorities (ECEP) zijn voor de AFM aanleiding geweest voor dit onderzoek.

Het doel van dit onderzoek is inzicht verkrijgen in de transparantie van de toelichtingen met betrekking tot netzerodoelstellingen. Met het oog op de CSRD delen we dit inzicht met de sector en vragen we de sector meer lef te tonen om transparant te zijn in toelichtingen van netzerodoelstellingen. De onderzoeksvragen richten zich op:

- De doelstelling: zijn er tussentijdse en/of einddoelen (net zero) toegelicht en zijn deze helder omschreven en zo nodig afgebakend (bijvoorbeeld beperkt scope 3 toegelicht) en hoe is de doelstelling geformuleerd (relatieve en/of absolute doelstelling)?
- Transitieplan: in hoeverre zijn relevante onderdelen uit een transitieplan voor het reduceren van emissies opgenomen in het duurzaamheidsverslag en is dit wetenschappelijk onderbouwd?
- De voortgang: is de onderneming transparant in de rapportage over de voortgang om klimaatdoelen te realiseren?
- Onzekerheden en uitdagingen: is duidelijk welke onzekerheden en uitdagingen er bestaan, bijvoorbeeld met betrekking tot technische ontwikkelingen, financiële uitdagingen en overheidsregels en hoe gaat de onderneming daar mee om?
- Van bruto- naar netto-doelstellingen: welke rol spelen carbon credits, offsets en carbon capture en storage (CCS)?
- Samenwerking: hoe dragen samenwerkingsverbanden bij aan emissiereductie?
- Afgrenzing: welke entiteiten heeft de onderneming in haar rapportage betrokken en is duidelijk gemaakt wat het mogelijk effect is?
- Data: hoe transparant is de toelichting over de betrouwbaarheid van data gerelateerd aan netzerodoelstellingen?

27 beursgenoteerde ondernemingen in het onderzoek betrokken

De AFM heeft in haar onderzoek 27 ondernemingen betrokken die een netzerodoelstelling hebben uitgesproken. Deze ondernemingen zijn genoteerd aan de AEX, AMX of AECX of in Europa genoteerde ondernemingen die Nederland als thuisland hebben. De geselecteerde ondernemingen vormen ongeveer een derde van de populatie die onder verslaggevingstoezicht staat van de AFM (onder de BNFI). Met data-analyse zijn we tot een selectie van ruim 40 ondernemingen met 2030-, 2050- en netzerodoelstellingen gekomen. Vervolgens zijn aan de hand van criteria de 27 ondernemingen geselecteerd, waar klimaat een belangrijke rol speelt. Aan de hand van bovenstaande vragen hebben we de jaarverslagen uit 2022 van deze ondernemingen geanalyseerd. Die vragen sluiten aan bij het self-assessment voor ondernemingen, die als bijlage bij dit rapport is opgenomen. Vanuit de analyses zijn vijf ondernemingen geselecteerd voor verdiepende interviews om de achtergrond bij hun beleid en rapportage op het gebied van netzerodoelstellingen beter te begrijpen.

De onderzoeksresultaten zijn weergegeven in kwalitatieve termen. Onderstaande tabel geeft aan hoe de kwalitatieve termen zich verhouden tot de bevindingen bij de 27 onderzochte ondernemingen.

Tabel 1 Kwalitatieve termen

Kwalitatieve term	Percentage van de 27 onderzochte ondernemingen
Enkele	<20%
Sommigen	<40%
Ongeveer de helft	>40 – <60%
De meeste	>60%

Lef is nodig om de netzerdoelstellingen concreet en helder toe te lichten

We stimuleren ondernemingen om lef te tonen om duurzaamheidsinformatie robuuster te maken en (nieuwe) regelgeving over duurzaamheid juist en tijdig toe te passen. Met dit rapport ondersteunen we beursgenoteerde ondernemingen met het verbeteren van transparantie over netzerdoelstellingen. Hiervoor is lef nodig; om transparant te zijn, ook over zaken die onzeker zijn. Met aanbevelingen en good practices van beursgenoteerde ondernemingen ondersteunen we ondernemingen om grote stappen te maken om voorbereid te zijn, zoals de ESRS vereist. Daarnaast helpt het self-assessment bij dit rapport ondernemingen om na te gaan hoe zij ervoor staan en waar nodig acties voor verbeteringen kunnen benoemen.

We roepen ondernemingen op om tijdig en grondig aandacht te schenken aan de implementatie van de ESRS'en. Zo bevat 'ESRS E1 klimaat' concrete regelgeving over hoe toelichtingen moeten worden gegeven over onder meer netzerdoelstellingen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de bevindingen over de transparantie van netzerdoelstellingen, waaronder de scope van de doelstellingen, toelichtingen over de voortgang, over onzekerheden & uitdagingen, over carbon credits, offsets of removals en over samenwerkingsverbanden. Hoofdstuk 3 gaat in op de toelichting van mogelijke verschillen in reikwijdte tussen duurzaamheidsinformatie en financiële informatie en de transparantie rondom de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van duurzaamheidsdata. In hoofdstuk 4 beschrijven we de onderzoeksmethodiek en in hoofdstuk 5 zijn de kernbegrippen weergegeven.

2. Hoe transparant lichten ondernemingen het pad naar net zero toe?

Sommige ondernemingen zijn al goed op weg, wel zien wij dat vooral richting 2050 meer transparantie nodig is rondom netzerodoelstellingen. Er is lef nodig om, zoals de CSRD vereist, in kaart te brengen wat uitdagingen en onzekerheden zijn.

Richting het klimaatdoel van Parijs om de opwarming van de aarde te beperken tot 1.5 °C, hebben de meeste ondernemingen doelstellingen geformuleerd om netzerobroeikasgasemissies te bereiken. Vaak zijn de netzerodoelstellingen voor het jaar 2050, met in veel gevallen een tussendoel voor 2030. Daarmee volgen zij het beleid van de EU gericht op klimaatneutraliteit.

In de ESRS'en die vanaf boekjaar 2024 van kracht zijn, staat onder andere hoe ondernemingen netzerodoelstellingen moeten toelichten. Deze informatie kan in een transitieplan worden vastgelegd. De ESRS'en geven aan welke informatie uit het transitieplan van de onderneming moet worden toegelicht zoals hoe gestelde reductiedoelstellingen relateren aan het beperken van klimaatverandering tot 1.5 °C. Ook moeten worden onderbouwd welke emissiereductiemogelijkheden de onderneming heeft geïdentificeerd, hoe deze worden geïmplementeerd en hoe financiering en investeringen bijdragen aan het reduceren van emissies.

Uit het onderzoek blijkt dat veel ondernemingen al concrete doelen, plannen en acties toelichten om tot een tussendoel van 2030 te komen. Sommige ondernemingen lichten helder toe hoe zij net zero-einddoelen willen behalen. We zien daarnaast nog wel ruimte voor verbetering in de onderbouwing ervan. Denk aan uitdagingen en onzekerheden, het gebruik en effect van carbon capture en storage en carbon credits, de reikwijdte en scope van de gerapporteerde emissies en de inzet en effecten van investeringen.

Uit de verdiepende interviews blijkt dat bepaalde ondernemingen relevante informatie hebben over netzerodoelstellingen die niet is opgenomen in het bestuursverslag. De CSRD, met bijbehorende ESRS'en, verplicht het opnemen van relevante informatie. Dit verkleint de informatie-asymmetrie tussen de onderneming en stakeholders.

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen nader toegelicht.

2.1 Helder taalgebruik draagt bij aan transparantie

Helder en duidelijk taalgebruik helpt de gebruiker van een jaarverslag bij het vormen van een goed beeld van de onderneming en voor een beter begrip van het beleid, prestaties, en doelstellingen. Dit geldt in algemene zin, maar zeker ook waar het duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag betreft.

Uit ons onderzoek blijkt dat enkele ondernemingen heel helder en duidelijk communiceren. Dit maakt informatie begrijpelijk en concreet en is essentieel voor gebruikers om tot een goed begrip te komen van de daadwerkelijke prestaties.

Spreek heldere taal als het over doelstellingen gaat, ook voor de langere termijn.

Vaag of onduidelijk taalgebruik zien wij vooral in samenhang met langetermijndoelen voor 2040 of 2050. Vanzelfsprekend zijn er meer onzekerheden op de langere termijn, maar toch is het voor gebruikers van belang dat ondernemingen hierover meer helderheid scheppen.

2.2 De meeste ondernemingen zijn tot 2030 transparant, richting 2050 wordt het vaag

Veelal zijn concrete doelstellingen, plannen en acties toegelicht voor de tussentijdse netzerodoelstellingen tot 2030. Bij ongeveer de helft van de ondernemingen is dit tussentijdse doel ook onderbouwd en toegelicht aan de hand van huidige en historische emissieprestaties, een omschrijving van het beleid en de maatregelen en middelen waarmee de 2030 doelstelling gehaald moet gaan worden.

Sommige ondernemingen lichten ook al transparant toe over hoe zij hun net zero-einddoelen (veelal 2050) willen behalen, in lijn met verplichte onderdelen uit het transitieplan vanuit de toekomstige ESRS'en. Dit doen zij door het toelichten van duidelijke, concrete plannen en acties waaruit blijkt hoe doelen worden behaald en welke benodigde middelen, technologische ontwikkelingen en investeringen hiervoor nodig zijn. Ook lichten zij bijvoorbeeld toe in hoeverre doelstellingen wetenschappelijk zijn onderbouwd en in hoeverre de doelen van de onderneming verenigbaar zijn met het beperken van de opwarming van de aarde tot 1,5 °C.

Over het algemeen is de weg tussen 2030 en 2050 nog vaag. Natuurlijk is de toekomst lastig te voorspellen. Toch ziet de AFM hier ruimte voor verbetering. Het is belangrijk dat ondernemingen duidelijker aangeven hoe zij hun doelen gaan behalen. Bijvoorbeeld door aan te geven hoe maatregelen zijn geïntegreerd en afgestemd op de algemene bedrijfsstrategie en financiële planning van de onderneming.

Enkele ondernemingen zijn open en transparant over in hoeverre hun doelstellingen wetenschappelijk zijn onderbouwd en goedgekeurd. De ESRS'en vragen ondernemingen om toe te lichten of hun klimaatdoelstellingen op wetenschappelijke wijze zijn onderbouwd en aansluiten bij het beperken van de opwarming van de aarde tot 1,5 °C. Dit geeft gebruikers inzicht over de betrouwbaarheid van de gestelde doelen, plannen en acties vanuit ondernemingen. Van de onderzochte ondernemingen blijkt dat de meesten verwijzen naar,

of zich aangesloten hebben bij, het Science Based Targets Initiative (SBTi).

Licht toe of doelen wetenschappelijk onderbouwd zijn.

Ondernemingen kunnen zich committeren aan de SBTi-doelen, en vervolgens hun gestelde net zero-doelen laten goedkeuren. Bij sommige ondernemingen is al sprake van zogenoemde SBTi-goedgekeurde doelen. Deze goedkeuring betreft vaak alleen de tussentijdse, veelal 2030, doelstelling van de onderneming en nog niet de netzero-einddoelstelling, van veelal 2050. We stimuleren ondernemingen om de tijdlijn voor de goedkeuring van de netzero-einddoelstelling door een wetenschappelijke instantie, zoals SBTi, toe te lichten.

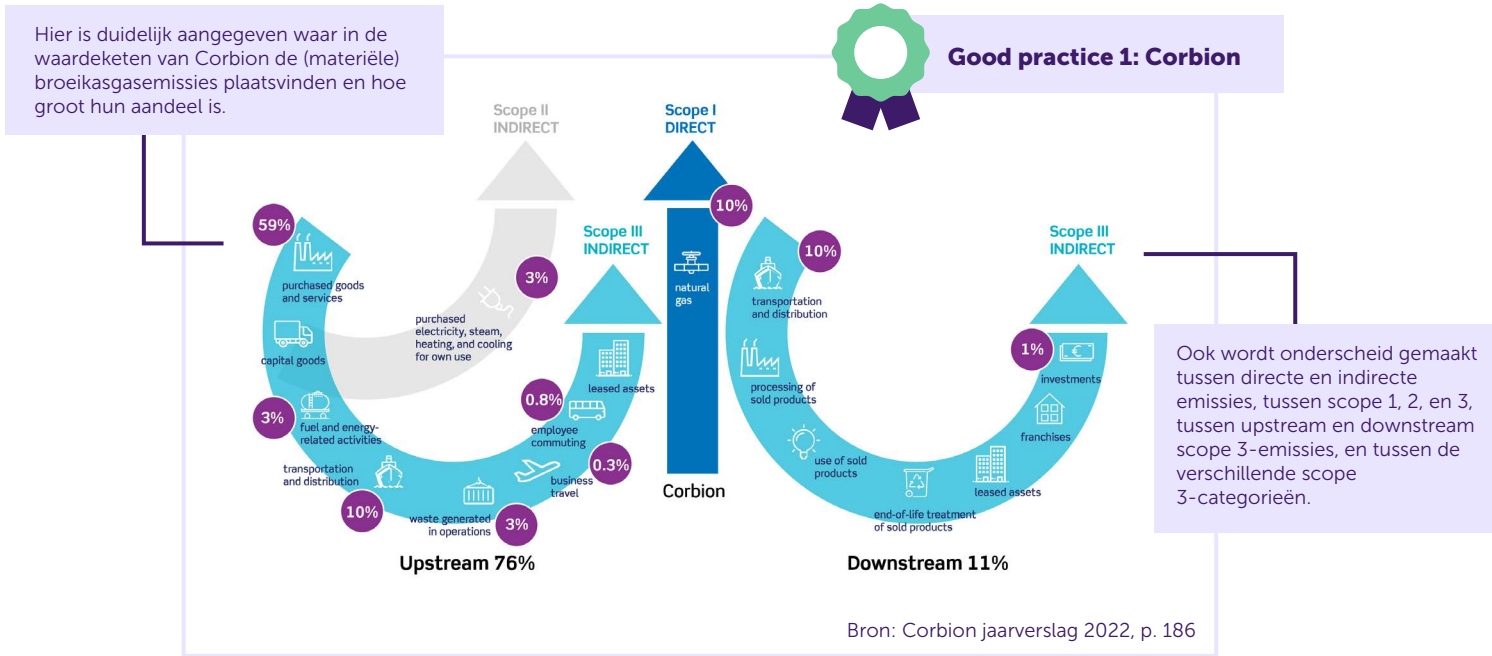
2.3 De helft van de ondernemingen is duidelijk over welke onderdelen van scope 1, 2 en 3 in de reikwijdte vallen van hun klimaatdoelen

Scope 1, 2 en 3 zijn termen die worden gebruikt om bronnen van broeikasgasemissies te categoriseren en uit te drukken.

Geef een transparante toelichting over wat onder scope 1-, 2- en 3-emissies valt.

Bij ongeveer de helft van de onderzochte ondernemingen zien we dat zij helder en transparant toelichten wat onder reikwijdte valt van de emissiegegevens en hoe deze gegevens tot stand komen. Zo geeft Corbion helder aan hoe de CO₂-uitstoot per scope is verdeeld over de relevante categorieën.

In deze visualisatie is goed weergegeven waar in de waardeketen van Corbion de (materiële) broeikasgasemissies plaatsvinden, en hoe groot hun aandeel is in de totale broeikasgasemissies van Corbion. In de weergave is te zien hoe het onderscheid is gemaakt tussen directe en indirecte emissies, tussen scope 1, 2, en 3, tussen upstream en downstream scope 3-emissies, en tussen de verschillende scope 3-categorieën. Uit deze weergave blijkt dat 76% van Corbion's emissies uit de indirecte upstream scope 3 komen, en dat meer dan de helft (59%) van de emissies uit Corbion's waardeketen voortkomt uit aangekochte goederen en diensten. Deze weergave is in lijn met het Greenhouse Gas Protocol.

2.4 De helft van de ondernemingen neemt scope 3-reductiedoelstellingen mee in hun netzerodoelstelling

Uit de jaarverslagen van ondernemingen die hun scope 3-emissies volledig rapporteren, blijkt dat deze emissies goed zijn voor tot wel 95% van de totale uitstoot van broeikassen van de onderneming en haar ketenpartners.³ Het verkrijgen van betrouwbare data voor scope 3 is in deze fase van het transitieproces voor veel ondernemingen een uitdaging.

Neem scope 3 mee in doelstellingen en licht toe wat de uitdagingen zijn bij deze scope.

³ AFM rapport Geen tijd te verliezen

2.5 Ongeveer de helft van ondernemingen is transparant over andere broeikasgassen

Naast CO₂ zijn er andere broeikasgassen die bijdragen aan de opwarming van de aarde. Het Greenhouse Gas Protocol benoemt naast CO₂ de volgende broeikasgassen: methaan (CH₄), lachgas (N₂O), fluor-koolwaterstoffen (HFCs), fluorkoolstoffen (PFCs), zwavelhexafluoride (SF₆) en stikstoftrifluoride (NF₃). Meestal worden deze broeikasgassen omgerekend naar een CO₂-equivalent, (CO₂eq), om zo tot een enkel meetbaar getal te komen voor de broeikasgasemissies.

Voor een transparant beeld voor de gebruiker is het van belang dat ondernemingen rapporteren welke broeikasgassen onderdeel zijn van hun uitstoot. Hierbij is het belangrijk dat ondernemingen uitleggen welke broeikasgassen voor hen relevant zijn, en wat de bron is van deze broeikasgassen. Voor de gebruiker van een jaarverslag moet het daardoor duidelijk zijn dat een doelstelling niet enkel CO₂ betreft, maar alle relevante broeikasgasemissies.

Benoem alle relevante broeikasgassen, wat hun bron is en hoe deze gassen te reduceren zijn.

Bij ongeveer de helft van de onderzochte ondernemingen is gespecificeerd welke broeikasgassen zijn opgenomen in het verslag, en hoe deze worden omgerekend naar CO₂eq. Enkele ondernemingen hebben doelstellingen toegelicht voor specifieke broeikasgassen en rapporteren hun voortgang daarover. Zo heeft Tennet het zeer schadelijke gas SF₆ helder toegelicht.

Good practice 2: Tennet

Hier is weergegeven wat de effecten zijn van SF₆-lekkages op het klimaat. In de toelichting staat dat de impact van broeikasgas SF₆ 23.500 keer zo groot is als een eenheid CO₂.

Daarnaast licht Tennet plannen, acties en maatregelen toe zoals het intern beprijzen van dit gas om het gebruik daarvan met twee derde omlaag te brengen in 2030.

Scope 1 (Direct own emissions)

SF₆ gas

For our transmission services, TenneT needs specialist insulating and fire-extinguishing protection for high-voltage stations and distribution systems. Sulphur hexafluoride (SF₆) is widely used by TSOs as a highly effective insulator and extinguisher in switching installations. But it is also a greenhouse gas, with one unit equivalent to over 23,500 units of CO₂. If the gas leaks, during installation, maintenance, or due to faulty equipment, it is extremely damaging for the environment. While SF₆ leakages currently only account for around 1% of our carbon footprint, we still aim to mitigate its impact as much as possible. We are working to find sustainable alternatives to SF₆ that provide similar safety properties without harmful emissions. We aim for two-thirds of our assets to be SF₆-free in 2030.

During 2022 we made significant progress in this regard, with new pilots to explore SF₆-free installations in the Netherlands and Germany. In the Netherlands, for a grid expansion project at the high-voltage substation Maasbracht 380 kV, for example, we challenged suppliers to propose SF₆-free solutions for gas-insulated lines and gas-insulated switchgear. We used an internal carbon price of EUR 100 /tonne CO₂ in the project tender to stimulate alternative solutions for SF₆.

To reach our SF₆ reduction goal, it is important to perform early testing of SF₆-free equipment. In 2022, we awarded the first contract for a fully SF₆-free 420 kV gas-insulated switchgear (GIS) for the TenneT grid in Erzhäusen.

Bron: TenneT Holding B.V. jaarverslag 2022, p. 57

In deze toelichting is goed weergegeven wat de effecten zijn van SF₆-lekkages op het klimaat. Tennet omschrijft, in lijn met het Green House Gas Protocol, in de toelichting dat de impact van broeikasgas SF₆ 23.500 keer zo groot is als een eenheid CO₂. Daarnaast licht Tennet plannen, acties en maatregelen toe zoals het intern beprijzen van dit gas om het gebruik daarvan met twee derde omlaag te brengen in 2030.

2.6 De meeste ondernemingen zijn in hun verslaggeving duidelijk over de historische emissieprestaties.

De meeste ondernemingen laten een duidelijk beeld zien van historische emissieprestaties. Deze prestaties geven belangrijke context over de gestelde doelen en de haalbaarheid daarvan. Het stelt gebruikers van het jaarverslag in staat zich een beeld te vormen van de voortgang richting de gestelde doelen. Hierbij merken we op dat ondernemingen vaak eerst de makkelijkere reducties realiseren. De daarna resterende reducties vragen dan meer inspanning om te realiseren. We moedigen ondernemingen aan hier transparant over te zijn bij het toelichten van de voortgang om klimaatdoelen te realiseren.

Zorg voor duidelijkheid over de voortgang van de klimaatdoelen. Rapporteer duidelijk over historische emissieprestaties en over de effectiviteit van beleid en acties om de doelstellingen te behalen.

Zie op de volgende pagina hoe Vopak haar historische ontwikkeling toelicht.

Good practice 3: Vopak

Door emissiecijfers van de afgelopen 5 jaar weer te geven, geeft Vopak een helder beeld van haar historische emissieprestaties.

Vopak laat het historische verloop zien van de scope 1- en scope 2-emissies, uitgesplitst per business divisie.

Annual Report 2022 - divisions

In metric tons of CO ₂ equivalents	2022	2021	2020	2019	2018
Direct GHG emission (scope 1)	327,970	322,266	207,078	154,807	165,720
of which Americas	99,953	93,699	63,401	69,863	59,670
of which Asia & Middle East	20,662	19,763	21,652	27,386	29,369
of which China & North Asia	3,780	1,975	1,771	1,516	2,465
of which Europe & Africa	42,438	44,464	41,506	53,790	73,450
of which New Energy & LNG	161,061	162,306	78,660	2,098	764
of which Global HQ	76	59	88	154	2
Indirect GHG emission (scope 2)	189,040	254,751	237,072	253,668	251,689
of which Americas	39,132	48,866	18,847	19,008	22,820
of which Asia & Middle East	36,566	60,513	64,930	56,256	49,430
of which China & North Asia	53,853	56,335	47,204	47,327	46,845
of which Europe & Africa	4,898	28,591	40,688	54,124	75,253
of which New Energy & LNG	54,327	59,598	64,328	75,728	56,384
of which Global HQ	264	848	1,075	1,225	957
Total GHG emissions	517,010	577,017	444,150	408,475	417,409

Bron: Vopak jaarverslag 2022, p.111

In haar jaarverslag geeft Vopak een overzicht van de scope 1- en scope 2-emissies van de afgelopen vijf jaar. Deze emissies zijn daarnaast uitgesplitst per businessdivisie. Dit geeft de lezer een goed beeld van de historische ontwikkeling van scope 1- en scope 2-emissies van zowel Vopak in totaal, als van de verschillende businessdivisies.

2.7 Sommige ondernemingen lichten uitdagingen en onzekerheden over de haalbaarheid van hun emissiedoelstellingen toe

Voor een goed beeld over de haalbaarheid van emissiedoelstellingen is het ook van belang dat ondernemingen transparant zijn over de

uitdagingen en onzekerheden die zij zien, en wat de mogelijke invloed daarvan is op de haalbaarheid van de emissiedoelstellingen. Dit zijn bijvoorbeeld technologische of financiële uitdagingen en onzekerheden, of marktgedreven uitdagingen zoals schaarste van bepaalde grondstoffen. Overheidsregels (of het gebrek hieraan) zijn ook een factor die tot uitdagingen en onzekerheden kunnen leiden. Daarnaast zijn er de fysieke en transitierisico's door klimaatverandering.

Sommige ondernemingen zijn transparant over de uitdagingen en onzekerheden rondom technologische ontwikkelingen om hun emissiedoelstellingen te kunnen behalen. Bij de meeste ondernemingen is er verbetering nodig. Vaak zijn financiële uitdagingen en onzekerheden beperkt toegelicht, zoals kosten van de getroffen maatregelen om de emissiedoelstellingen te bereiken of kosten die volgen uit CO₂-beprijzing en hoe investeringen worden meegenomen in de strategie.

Geef aan welke uitdagingen en onzekerheden er zijn en wat de mogelijke invloed daarvan is op de haalbaarheid van emissie-doelstellingen. Geef ook aan welke negatieve impact er mogelijk veroorzaakt wordt. Maak gebruik van scenario-analyses om de effecten van onzekere uitkomsten inzichtelijk te maken voor de gebruiker.

Bij maatregelen voor emissiereducties kunnen negatieve bijeffecten optreden, waardoor nieuwe uitdagingen ontstaan. Denk aan het gebruik van materialen die helpen bij de emissiereductie, maar die verbonden zijn met andere negatieve aspecten, zoals milieuvervuiling of mensenrechtenschendingen. Een ander voorbeeld is het gebruik van biobrandstof op basis van gewassen (zoals palmolie, suikerbiet, of mais) waarvoor veel land nodig is en waar mogelijk ontbossing en verlies aan biodiversiteit mee gepaard gaat. In de onderzochte jaarverslagen zijn negatieve bijeffecten beperkt toegelicht. We moedigen ondernemingen aan om negatieve bijeffecten van emissiebeperkende maatregelen toe te lichten, zodat gebruikers een goed beeld krijgen van de daadwerkelijke impact van de activiteiten.

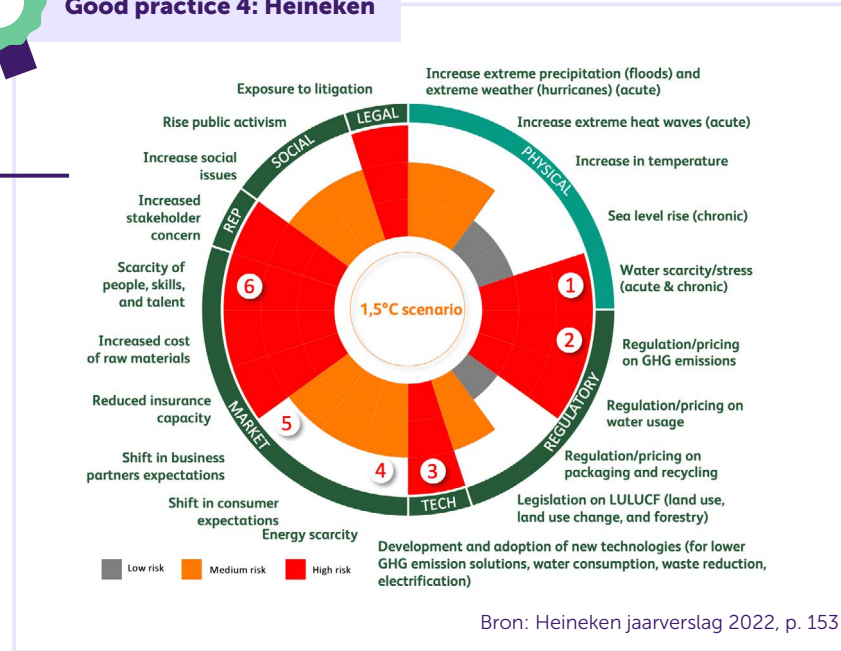
Zoals eerder benadrukt in het rapport [Geen Tijd te Verliezen](#), stimuleren we het gebruik van scenarioanalyses om diverse onzekerheden in kaart te brengen en toe te lichten, en aan te geven welke impact verschillende scenario's hebben op de onderneming. Bijvoorbeeld scenario's waarin de gevolgen van een temperatuurstijging van bijvoorbeeld 1,5, 2, of 3 °C op de onderneming worden ingeschat. Denk hierbij aan gevolgen voor fysieke assets van ondernemingen, transport, beschikbaarheid van grondstoffen en hoogte van CO₂-prijzen. Enkele ondernemingen lichten de uitkomsten van dergelijke scenarioanalyses toe, zoals Heineken.

Good practice 4: Heineken

Heineken toont welke risico's zij ziet en de hoogte per risico in een scenario waarin de temperatuur stijgt met 1.5 °C. In het jaarverslag staan vergelijkbare grafische weergaven van de risico's bij een 3 tot 4°C scenario.

In het jaarverslag beschrijft Heineken risico's in relatie met het scenario in meer detail. Bijvoorbeeld de kwaliteit en opbrengst van de oogst van gerst, waarbij de impact en implicaties van de geschetste scenario's worden weergegeven, en hoe de strategie van Heineken daarop inspeelt.

In deze weergave toont Heineken welke risico's zij ziet in een scenario waarin de temperatuur stijgt met 1.5 °C (naast een vergelijkbare grafische weergave in het jaarverslag van de risico's bij een 3 tot 4 °C scenario). Hierin onderscheidt Heineken een aantal risico's, verdeelt over 7 categorieën. Ook geeft Heineken de hoogte van het risico aan. Voor het opstellen van haar scenario analyse heeft Heineken gebruikt gemaakt van de aanbevelingen van de Taskforce on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD). In het jaarverslag beschrijft Heineken risico's in relatie met deze scenario's in meer detail. Bijvoorbeeld op het gebied van de kwaliteit en opbrengst van de oogst van gerst (een belangrijk ingrediënt in bier) waarbij de impact en implicaties van de twee geschetste scenario's (1.5 °C vs. 3-4 °C opwarming) worden weergegeven, en hoe de strategie van Heineken daarop inspeelt.

2.8 Sommige ondernemingen geven een transparante toelichting over broeikasgasverwijderingen, offset-projecten en carbon credits

Naast emissiereducties gebruiken ondernemingen ook carbon capture en storage (CCS), offset-projecten en carbon credits om tot net zero te komen. Deze methodes worden gebruikt om emissies die niet gereduceerd (kunnen) worden op te vangen of te compenseren. Informatie over de impact, betrouwbaarheid en het relatieve aandeel van dit soort methodes geven verdere context aan de haalbaarheid van de doelstellingen en de effectiviteit van de gekozen methodes en maatregelen.

Het is belangrijk om kritisch te zijn op het inzetten van vrijwillige carbon credits en carbon-offset-projecten. IOSCO en de AFM plaatsten eerder vraagtekens over de kwaliteit van vrijwillige carbon credits.^{4 5}

De bedoeling van het Akkoord van Parijs is om de prioriteit te leggen bij het zoveel mogelijk terugbrengen van de emissies. Er bestaat een risico dat compensatie via carbon credits de noodzakelijke focus op emissiereductie in de weg staat. Het is belangrijk om toe te lichten of dit soort credits alleen worden ingezet om niet-vermijdbare emissies te compenseren, of breder worden ingezet in plaats van emissiereducties. Daarnaast spelen zorgen over de betrouwbaarheid van dit soort credits; bijvoorbeeld of deze daadwerkelijk leiden tot een CO₂-reductie, die zonder deze credit niet tot stand was gekomen. Daarom is het van belang dat ondernemingen een transparante toelichting geven over het gebruik, de betrouwbaarheid, en het effect van dit soort credits.

Geef aan welke methodes worden ingezet om netzerdoelstellingen te bereiken. Denk aan emissiereducties, carbon capture, carbon storage, offset-projecten en carbon credits. Geef ook aan hoe betrouwbaar ze zijn en of ze worden ingezet voor al dan niet vermijdbare emissies

Uit ons onderzoek blijkt dat sommige ondernemingen al transparant zijn over het gebruik van carbon capture and storage (CCS), offset-projecten en carbon credits. Zij lichten toe hoe dit soort methodes worden ingezet en hoe effectief deze methodes zijn. Enkele ondernemingen lichten daarnaast duidelijk toe welke emissies niet-vermijdbaar zijn, hoeveel emissies er daadwerkelijk gereduceerd worden en wat het aandeel van genoemde methodes is

⁴ Zie de occasional paper van de AFM over carbon credits: https://www.afm.nl/~/_profmedia/files/rapporten/2023/occasional-paper-handel-in-co2.pdf

⁵ Zie het rapport van IOSCO over carbon credits: [CR06/2022 Voluntary Carbon Markets \(iosco.org\)](https://www.iosco.org/CR06/2022%20Voluntary%20Carbon%20Markets)

Daarnaast zien wij dat sommige van de onderzochte ondernemingen relevante informatie geven over de betrouwbaarheid van compensatiemethodes buiten de eigen waardeketen, bijvoorbeeld het financieren van carbon-offset-projecten.

2.9 Enkele ondernemingen zijn concreet over de effecten van pilots en samenwerkingsverbanden op hun emissiedoelstellingen en transitie maatregelen

Uit ons onderzoek blijkt dat enkele ondernemingen in hun jaarverslag toelichten dat zij gebruik maken van een breed scala aan pilots, samenwerkingsverbanden en andere initiatieven als onderdeel van hun duurzaamheidsstrategie en transitieplan. Bij een enkele onderneming zijn de details rond dit soort samenwerkingen transparant toegelicht. Deze pilots en samenwerkingen kunnen heel nuttig zijn voor een onderneming. Bijvoorbeeld als binnen een sector samen opgetrokken kan worden om een sectorspecifiek probleem aan te pakken.

Ook kan worden samengewerkt met wetenschappelijke instellingen voor het ontwikkelen en toepassen van bepaalde (technische) oplossingen, of met overheden ten aanzien van grote infrastructuurprojecten die relevant zijn voor het behalen van de klimaatdoelen van een onderneming.

Wees transparant over samenwerkingen, pilots en andere initiatieven en wat hiervan de verwachte impact is op de netzerdoelstellingen.

3. Inzicht in het dataproces draagt bij aan transparantie

Sommigen ondernemingen zijn transparant over hun proces over duurzaamheidsinformatie.

Voor het inzicht van gebruikers van duurzaamheidsrapportages is het van belang dat duidelijk is welke entiteiten onderdeel zijn van de duurzaamheidsrapportage in relatie tot de financiële rapportage. Daarnaast is het relevant om te benoemen hoe duurzaamheidsinformatie tot stand komt. Door expliciet te rapporteren over de genomen stappen en de kwaliteit en onzekerheden van duurzaamheidsdata, wordt een solide basis gelegd voor het versterken van het vertrouwen en begrip bij gebruikers en stakeholders.

3.1 De meeste ondernemingen lichten verschillen in reikwijdte tussen duurzaamheidsinformatie en financiële informatie toe

Om het begrip van gebruikers te bevorderen, is het van belang expliciet aan te geven of de duurzaamheidsrapportage dezelfde reikwijdte heeft als de financiële rapportage of dat bijvoorbeeld bepaalde entiteiten zijn uitgesloten van de duurzaamheidsrapportage. Dit draagt bij aan een helder begrip van de relatie tussen duurzaamheidsprestaties en financiële resultaten voor stakeholders.

In ons onderzoek zien we dat de meeste ondernemingen transparant zijn over welke entiteiten deel uitmaken van de duurzaamheidsrapportage, en waar afwijkingen bestaan tussen de duurzaamheids- en financiële rapportage.

Wees transparant over welke entiteiten onderdeel zijn van de duurzaamheidsrapportage en waar er afwijkingen bestaan qua reikwijdte tussen de duurzaamheids- en financiële rapportage.

3.2 Sommige ondernemingen geven uitgebreide toelichting op stappen in verzameling, verwerking en beheersing van duurzaamheidsdata

Het proces van verzamelen, verwerken en beheren van duurzaamheidsgegevens bevindt zich bij veel ondernemingen in een ontwikkelingsfase naar hogere volwassenheidsniveaus van datakwaliteit. In ons onderzoek rapporteren sommige ondernemingen specifiek over hun dataverzameling, -verwerking en -beheersing. Hiermee geven deze ondernemingen inzicht in de kwaliteit van duurzaamheidsdata en de bijbehorende onzekerheden. Deze toelichtingen dragen bij aan een begrip van de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie, waarmee het inzicht in onzekerheden met betrekking tot de haalbaarheid van de netzeroplannen aanzienlijk wordt vergroot. Uit de interviews komen uitdagingen voor het verkrijgen van informatie uit de waardeketen duidelijk naar voren. Engagement van onder andere toeleveranciers helpt om transparantie over de uitstoot van broeikasgassen uit de keten te verhogen en ook in deze engagement is het tonen van lef van belang.

Geef de wijze van dataverzameling, -verwerking en -beheersing aan en benoem welke onzekerheden er zijn in het dataproces.

3.3 Sommige ondernemingen geven uitgebreidere toelichting voor schattingen in de data, met name voor scope 3

In jaarverslagen ontbreekt vaak helderheid over de mate van schattingen en onzekerheden in gerapporteerde duurzaamheidsdata. Ondernemingen gebruiken verschillende methoden, en niet elke methode is even robuust. Ongeveer de helft ondernemingen geeft al transparante informatie over gebruikte methoden. Dit is met name van belang voor de methoden en schattingen die worden gebruikt bij de scope 3-uitstootgegevens. Het transparant hierover rapporteren draagt bij aan een diepgaander begrip van de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie over netzerdoelstellingen en het traject daarnaartoe.

Licht toe in hoeverre data zijn geschat en hoe (on)zeker ze zijn.

ASML geeft in haar jaarverslag onder meer de reikwijdte van duurzaamheidsinformatie aan en ook is ASML een good practice wat betreft de toelichting van het dataproces.

Good practice 5: ASML

Reporting scope table

The below table clarifies the scope of the data reported per theme and explains where the scope of the data provided differs from the scope of the report's content. Companies excluded in the scope below do not have data available for certain subchapters.

(Sub)chapter Annual Report	Scope
Our company	
How we innovate	ASML worldwide
Customer intimacy	ASML worldwide, excluding Cymer and Berliner Glas (ASML Berlin GmbH) NOTE: Techinsights ASML only
Financial performance	
Financial performance indicators	ASML worldwide
Energy efficiency and climate action	
Energy management and carbon footprint (scope 1 and 2)	ASML locations above 250 FTE, excluding Berliner Glas (ASML Berlin GmbH)
Energy management and carbon footprint (scope 3)	ASML worldwide: except category 8,9,10,13,14 and 15
Energy management and carbon footprint: Product use at our customers	ASML Products that reached a certain stage of maturity and have been measured

In deze tabel is de reikwijdte van de gerapporteerde data per thema beschreven.

Ook wordt uitgelegd waar de reikwijdte van de verstrekte data afwijkt van de reikwijdte van de inhoud van het rapport.

Bron: ASML jaarverslag 2022, p.270

Hierboven is in de tabel de reikwijdte van de gerapporteerde data per thema beschreven, en wordt uitgelegd waar de reikwijdte van de verstrekte data afwijkt van de reikwijdte van de inhoud van het rapport. Daarnaast wordt het onderdeel 'About the non-financial information' door ASML voor alle materiële onderwerpen waarover ze rapporteert, de gebruikte methodologieën uiteengezet. Ze bespreken onzekerheden, zoals onder meer de 'time lag', die betrekking heeft op een schatting waarbij 9 maanden verzamelde data wordt aangevuld met 3 maanden geschatte gegevens. In dit hoofdstuk geven ze ook aan welke databases ze gebruiken voor de verschillende onderwerpen.

4. Onderzoeksmethodiek

In het onderzoek hebben we ons gericht op de klimaatdoelstellingen van ondernemingen:

- Het analyseren van 27 jaarverslagen van ondernemingen, die een netzerodoelstelling hebben geformuleerd, aan de hand van een vooraf opgestelde vragenlijst.
- Het houden en analyseren van 5 interviews met vertegenwoordigers van geselecteerde ondernemingen die voorafgaand aan het interview een self-assessment hebben ingevuld.

De vragenlijst die de AFM heeft gehanteerd voor het analyseren van de jaarverslagen en het self-assessment die ondernemingen hebben ingevuld voorafgaand aan het interview sluiten aan bij het self-assessment, die als bijlage van dit rapport is opgenomen.

4.1 De uitkomsten van het onderzoek

Het onderzoek is met name verkennend van aard en bedoeld om inzicht te krijgen in de transparantie van netzerodoelstellingen en de plannen om deze doelen te behalen mede in het licht van de ESRS-vereisten vanuit CSRD, die vanaf boekjaar 2024 in werking treden.

In dit onderzoek hebben wij inzicht verkregen in welke mate netzerodoelstellingen onderbouwd zijn, zoals transparantie over de reikwijdte en timing van doelstellingen, transparantie over uitdagingen en onzekerheden ten aanzien van gestelde doelen en transparantie over het verzamelen en verwerken van gerapporteerde data.

Uit het onderzoek komen observaties die ondernemingen kunnen gebruiken om hun verslaggeving over (net zero)klimaatdoelstellingen verder te verbeteren.

4.2 Rapporteren over de uitkomsten van het onderzoek

De uitkomsten van het onderzoek zijn ontdaan van alle informatie die ze herleidbaar maken tot individuele ondernemingen of personen, met uitzondering van de in het rapport genoemde good practices, waar gerefereerd wordt naar specifieke ondernemingen.

4.3 De AFM onderkent beperkingen van het onderzoek

Door de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd, bestaan beperkingen, ook voor wat betreft de conclusies die aan de uitkomsten verbonden kunnen worden.

Wij hebben geen integraal onderzoek uitgevoerd naar alle aspecten van het jaarverslag. De in dit rapport opgenomen uitkomsten dienen in dit licht te worden gezien. Het achterwege blijven van op- of aanmerkingen betekent daarom niet dat er geen andere omissies kunnen bestaan.

We hebben geen statistische steekproef uitgevoerd. We trekken geen conclusies over jaarverslagen van ondernemingen anders dan de door ons onderzochte ondernemingen.

We hebben niet uitputtend onderzocht in hoeverre de onderzochte klimaatdoelstellingen daadwerkelijk haalbaar zijn. De nadruk van dit onderzoek ligt op transparantie en onderbouwing van de gestelde klimaatdoelen.

We hebben niet uitputtend onderzocht in hoeverre de onderzochte verslaggeving op niet-financiële informatie in compliance is met CSRD/ESRS. Deze regelgeving was in 2022 nog niet van kracht. We hebben de ondernemingen geanalyseerd in het licht van de BNFI.

5. Kernbegrippen

Begrip/ Afkorting	Toelichting
Absolute-/ relatieve doelstelling	<p>Een <i>absoluut</i> reductiedoel is een doel om in een bepaald jaar emissies met een bepaald hoeveelheid (of in ton CO₂-eq, of als percentage) te reduceren, ten opzichte van een basisjaar. Bijvoorbeeld in 2030 een 50% reductie van CO₂eq, ten opzichte van 2020.</p> <p>Een <i>relatief</i> reductiedoel is een intensiteitsdoel. Intensiteitsdoelen worden geformuleerd als verhouding tussen broeikasgasemissies en een eenheid van fysieke activiteit of economische output. Bijvoorbeeld in 2025 een reductie van 40% CO₂eq per miljoen euro omzet, ten opzichte van het basisjaar 2015.</p>
Akkoord van Parijs	Een internationaal verdrag (2015) om de opwarming van de aarde te beteugelen. In het Akkoord van Parijs is de bovengrens van 2 graden Celsius opwarming ten opzichte van het pre-industriële tijdperk voor het eerst in een juridisch instrument vastgelegd. Bovendien is het streven vastgelegd om de opwarming beperkt te houden tot 1,5 graad.
Besluit Niet Financiële Informatie (BNFI)	De voorloper van de CSRD (NFRD) is in Nederland geïmplementeerd in het 'BNFI', het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie.
Broeikasgas	In het Engels vaak afgekort tot GHG (greenhouse gas). Het betreft die gassen die bijdragen aan de opwarming van de aarde; het broeikaseffect. Deze gassen zijn koolstofdioxide (CO ₂), methaan (CH ₄), distikstofoxide (N ₂ O), zwavelhexafluoride (SF ₆), stikstoftrifluoride (NF ₃), fluorkoolwaterstoffen (HFK's) en perfluorkoolwaterstoffen (PFK's).
Carbon Capture en Storage (CCS)	Het af-/opvangen en opslaan van CO ₂ . Dit betreft dus de niet-gereduceerde emissies van een onderneming. De opslag, ook wel <i>sequestration</i> genoemd, kan bijvoorbeeld plaatsvinden door het injecteren van af-/opgevangen CO ₂ in een oud gasveld.
CO ₂ eq	De universele meeteenheid die het aardopwarmingsvermogen (GWP) van elk broeikasgas aangeeft, uitgedrukt in termen van het aardopwarmingsvermogen van één eenheid CO ₂ . Deze eenheid wordt gebruikt om het vrijkomen van verschillende broeikasgassen (of het vermijden dat deze vrijkomen) op een gemeenschappelijke basis te evalueren.
Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)	Europese richtlijn die ondernemingen vanaf boekjaar 2024 verplicht te rapporteren over duurzaamheid.
European Securities and Markets Authority (ESMA)	Europese Autoriteit voor effecten en markten, een toezichhoudend agentschap van de EU.
European Sustainability Reporting Standards (ESRS)	Europese verslaggevingsregels die ondernemingen moeten toepassen voor hun duurzaamheidsrapportage op grond van de CSRD.

Begrip/ Afkorting	Toelichting
Greenhouse Gas (GHG) Protocol	Een internationaal gebruikte standaard voor het meten van en rapporteren over broeikasgasemissies.
Net zero	Een netto-nul-doel, klimaatneutraliteit. Dit houdt in de praktijk in; 1. Binnen de waardeketen emissiereducties behalen op een schaal die consistent is met de reductie die vereist is om het punt van mondiale netto-nul op 1,5 °C-trajecten te bereiken; en 2. Het neutraliseren van de impact van restemissies (na een broeikasgasemissiereductie met zo'n 90 tot 95 %, met de mogelijkheid voor gerechtvaardigde sectorale verschillen in lijn met een erkend sectoraal traject) door permanent een equivalent volume CO ₂ te verwijderen.
Niet-financiële informatie (NFI)	In de context van dit onderzoek wordt onder NFI verstaan: ecologische-, sociale en governance (ESG) gerelateerde informatie.
Non-financial Reporting Directive (NFRD)	De voorloper van de CSRD.
Science-Based Targets initiative (SBTi)	SBTi is een internationale organisatie waar ondernemingen zich bij kunnen aansluiten. De organisatie heeft onder meer als doel het bevorderen van wetenschappelijk onderbouwde klimaatdoelen. Ondernemingen kunnen zich bij SBTi committeren aan het stellen van een science-based target. Nadat een science-based target is ontwikkeld wordt deze door de SBTi gevalideerd, en daarna kan de doelstelling als SBTi approved worden gerapporteerd.
Scope 1, 2 en 3	<ul style="list-style-type: none"> • Scope 1: directe emissies van bronnen die de uitgevende instelling in eigendom of onder beheer heeft, zoals bij het gebruik van fossiele brandstoffen gas, olie, of kolen. • Scope 2: indirecte broeikasgasemissies van aangekochte energie, zoals elektriciteit, warmte of koeling, gegenereerd buiten de uitgevende instelling en verbruikt door de uitgevende instelling. De emissie komt niet vrij bij het gebruik van elektriciteit, maar bij het opwekken van de elektriciteit, bijvoorbeeld door verbranding van fossiele brandstoffen in de elektriciteitscentrale. • Scope 3: overige (niet opgenomen in scope 2) indirecte emissies die voorkomen in de waardeketen van de onderneming, de upstream- en downstreamemissies. Dit zijn bijvoorbeeld emissies die vrijkomen bij de winning en het transport van grondstoffen. Het GHG-protocol bevat een onderverdeling naar 15 categorieën van scope 3.
Stakeholder	Een belanghebbende. Hieronder verstaan we door de activiteiten van een onderneming getroffen stakeholders. Dit kan zowel in positieve- als negatieve zin zijn. Onder stakeholders verstaan we ook gebruikers van duurzaamheidsverslaggeving; denk hierbij onder meer aan beleggers, kredietverstrekkers, zakenrelaties, NGO's, en overheden.
Valuechain/waardeketen	De waardeketen van een onderneming. Het volledige scala activiteiten, hulpbronnen en relaties met betrekking tot het businessmodel van de onderneming en de externe omgeving waarbinnen zij opereert; zowel de eigen activiteiten, maar ook toeleveringsketen, distributie, en de verkoop en levering van producten en diensten.

Bijlage: Self-assessment

Gebruik dit self-assessment als hulpmiddel om de belangrijke onderdelen van uw klimaatdoelstellingen in kaart te brengen.

Gebruik de commentaarvelden om benodigde acties weer te geven.

Disclaimer: Dit self-assessment is enkel bedoeld als hulpmiddel. Het invullen van deze vragenlijst volstaat niet voor compliancedoeleinden.

Vragen

Concreet, goed onderbouwd en begrijpelijk	Antwoord	Benodigde acties
Als u een tussenliggend- en een einddoel heeft geformuleerd ten aanzien van het klimaat, rapporteert u deze in het bestuursverslag?	Ja Nee	
Rapporteert u uw emissiereductiedoelstellingen als relatieve intensiteitsdoelstellingen, absolute doelstellingen, of beide?	Intensiteit Absoluut Beide	
Rapporteert u de gebruikte protocollen of frameworks die worden gebruikt bij het berekenen van uw broeikasgasemissies (bijvoorbeeld het GHG Protocol)?	Ja Nee	
Als uw doelen wetenschappelijk zijn onderbouwd (bijvoorbeeld cf. SBTi), rapporteert u aan welk temperatuurspad is gecommitteerd en of hiervoor midden- en lange termijn doelen zijn opgesteld?	Ja Nee	
Als u concrete afspraken met andere organisaties over emissiereducties heeft gemaakt, rapporteert u dan over de verwachte impact van deze samenwerking(en) op uw emissiereducties?	Ja Nee	

Volledigheid	Antwoord		Benodigde acties
Rapporteert u over de reikwijdte van scope 1-, 2- en 3-emissies? Bijvoorbeeld welke categorieën van scope 3 in scope zijn voor uw duurzaamheidsrapportage.	Ja	Nee	
Rapporteert u over materiele scope 3 informatie en geeft u aan wat de uitdagingen en onzekerheden zijn bij deze scope?	Ja	Nee	
Rapporteert u over de uitgevoerde maatregelen om reducties in scope 1, 2 en 3 te realiseren?	Ja	Nee	
Rapporteert u naast CO ₂ ook andere broeikasgassen die relevant zijn voor uw onderneming en geeft u hierbij aan wat hun bron is en hoe reducties zijn te realiseren?	Ja	Nee	
Zijn dezelfde entiteiten onderdeel van de duurzaamheidsrapportage als van de financiële rapportage en waar afwijkingen bestaan qua reikwijdte, zijn die toegelicht?	Ja	Nee	
Voortgang, uitdagingen, onzekerheden en betrouwbaarheid	Antwoord		Benodigde acties
Rapporteert u over de huidige en historische emissies in relatie tot de voortgang van uw emissiereductiedoelstellingen?	Ja	Nee	
Rapporteert u over de risico's, uitdagingen en onzekerheden ten aanzien van uw emissiereductiedoelstellingen? Bijvoorbeeld risico's als gevolg van klimaatverandering, technologische uitdagingen, financiële uitdagingen, potentieel tekort aan grondstoffen.	Ja	Nee	

Voortgang, uitdagingen, onzekerheden en betrouwbaarheid	Antwoord		Benodigde acties
Rapporteert u over negatieve bij-effecten die voortvloeien uit maatregelen om uw klimaatdoelstellingen te halen?	Ja	Nee	
Rapporteert u welke methodes naast emissiereducties worden ingezet om netzerodoelstellingen te bereiken, zoals carbon capture, carbon storage, offset-projecten en carbon credits?	Ja	Nee	
Rapporteert u over de betrouwbaarheid van dit soort methodes en of carbon credits worden ingezet voor al dan niet vermijdbare emissies?	Ja	Nee	
Rapporteert u over het dataverzamelingsproces ten aanzien van scope 1-, 2- en 3-data?	Ja	Nee	
Rapporteert u over onzekerheden die u ziet ten aanzien van de betrouwbaarheid van informatie, en hoe u met dergelijke onzekerheden omgaat?	Ja	Nee	